

উত্তম নাৰ্চাৰী ব্যৱস্থাপনাৰ জৰিয়তে গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰী:

কৃষি বনানীকৰণৰ সফল পৰিৱেশ আৰু
অৰ্থনৈতিক পৰিৱেশ তন্ত্ৰৰ মূল চাবিকাঠি

বিষয়বস্তুৰ তালিকা

কৃষি বনানীকৰণৰ পৰিচয়	৩
নাৰ্চাৰী: মানসম্পন্ন ৰোপণ সামগ্ৰী উৎপাদনৰ চাবিকাঠি	৪
গুণগত নাৰ্চাৰী ব্যৱস্থাপনা	৬
নাৰ্চাৰী উদ্ভিদ স্থানান্তৰৰ বাবে নিৰ্দেশনা	১০
গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰী খেতিৰ বাবে উত্তম পদ্ধতি	১২
বাগিচাৰ সফলতা নিশ্চিত কৰাৰ পদ্ধতি	১৪
উদ্ভিদ প্ৰসাৰণৰ বাবে মূল সামগ্ৰী নিৰ্বাচন কৰা	১৬
ফলমূলৰ উদ্ভিদত সফল অযৌন প্ৰসাৰণৰ বাবে অন্তৰ্দৃষ্টি	১৮
গ্ৰাফ্টিং পদ্ধতি	২০
ভাৰতত বনাঞ্চলৰ বাহিৰৰ (TOFI) কাৰ্যসূচী	২৪
পৰিশিষ্ট	২৬
স্বীকৃতি	৩০

কৃষি পৰিৱেশ আৰু অৰ্থনৈতিক পৰিৱেশ তন্ত্ৰ

বনানীকৰণ

কৃষি বনানীকৰণ পৰিচয় আৰু গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজনীয়তা (কিউপিএম)

কৃষি বনানীকৰণ হৈছে গছ-গছনিবোৰক শস্য আৰু পশুপালন ব্যৱস্থাত ইচ্ছাকৃতভাৱে একত্ৰিত কৰি পৰিৱেশ, অৰ্থনৈতিক আৰু সামাজিক সুবিধা সৃষ্টি কৰা। কিন্তু কৃষি বনানীকৰণ ব্যৱস্থা এটা সফল হ'বলৈ হ'লে ভাল মানৰ সঠিক প্ৰকাৰৰ গছ-গছনি থকাটো জৰুৰী যাতে সংমিশ্ৰণৰ ফল সম্পূৰ্ণৰূপে উপলব্ধি কৰিব পৰা যায়।

গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰী(কিউপিএম) সংজ্ঞা হ'ব 'উদ্ভিদৰ সামগ্ৰী যেনে বীজ, পুলি বা অন্যান্য প্ৰপাগুল যিয়ে বাঞ্ছনীয় বৈশিষ্ট্য প্ৰদৰ্শন কৰে, আৰু উচ্চমানৰ স্বাস্থ্যকৰ শস্যৰ উৎপাদন নিশ্চিত কৰে। শস্যৰ প্ৰকাৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰীৰ বৈশিষ্ট্য ভিন্ন হ'ব পাৰে, কিন্তু সাধাৰণতে ৰোগ প্ৰতিৰোধ ক্ষমতা, উচ্চ উৎপাদনৰ সম্ভাৱনা, একাকাৰীতা, বৃদ্ধিৰ হাৰ, আৰু জিনীয় বিশুদ্ধতা আদি বৈশিষ্ট্যসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়। শস্যৰ অনুকূল উৎপাদন লাভ, ৰোগৰ আশংকা কম কৰা, আৰু কৃষি বনানীকৰণ প্ৰচেষ্টাৰ সামগ্ৰিক সফলতাক প্ৰসাৰিত কৰাৰ বাবে গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰাটো অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ।

এই নথিখন কৃষক, নাৰ্চাৰী পৰিচালক, কৃষি সম্প্ৰসাৰণ বিষয়া, আৰু অন্যান্য অংশীদাৰসকলৰ সুবিধাৰ বাবে গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰীৰ উৎপাদন আৰু পৰিচালনাৰ বাবে বিস্তৃত নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰিবলৈ প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।

ইয়াত সফল কৃষি বনানীকৰণ পদ্ধতিৰ বাবে গুণগত ৰোপণ সামগ্ৰী (কিউপিএম) ব্যৱহাৰ কৰাৰ তাৎপৰ্য্য অন্বেষণ কৰা হৈছে আৰু প্ৰয়োজনীয় কিউপিএম উৎপাদনত নাৰ্চাৰীৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকাত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। কিউপিএম ব্যৱহাৰ কৰিলে একেধৰণৰ, সুস্থ আৰু ৰোগমুক্ত উদ্ভিদৰ বৃদ্ধিৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধি পায়। প্ৰশিক্ষিত কৰ্মচাৰীৰ দ্বাৰা পৰিচালিত উত্তম ডিজাইনৰ নাৰ্চাৰীয়ে উদ্ভিদ প্ৰতিস্থাপনৰ বাবে সাজু নোহোৱালৈকে যত্ন লোৱাত কেন্দ্ৰীয় ভূমিকা পালন কৰে। এই নথিখনে ফলপ্ৰসূ নাৰ্চাৰী ব্যৱস্থাপনা পদ্ধতিৰ বিষয়েও গভীৰভাৱে অধ্যয়ন কৰে।

নাৰ্চাৰী:

গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰীৰ উৎপাদনৰ চাবিকাঠি

গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰী উৎপাদনত নাৰ্চাৰীৰ গুৰুত্ব বীজৰ পৰা বা উদ্ভিদ প্ৰসাৰণৰ জৰিয়তে সামঞ্জস্যপূৰ্ণ, শক্তিশালী আৰু ৰোগমুক্ত ৰোপণ সামগ্ৰী উৎপাদনৰ জৰিয়তে কৃষি বনানীকৰণৰ সফলতাৰ বাবে গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰী (কিউপিএম) ব্যৱহাৰ কৰাটো অতি প্ৰয়োজনীয়। ইয়াৰ মূল লক্ষ্য হৈছে ৰোপণ কৰা উদ্ভিদৰ স্বাস্থ্য আৰু গুণগত মান উন্নত কৰা, যাৰ ফলত উৎপাদনশীলতা অধিক হয়। প্ৰামাণিক বিন্যাস, আন্তঃগাঁথনি আৰু অত্যাৱশ্যকীয় সুবিধাসমূহৰ সৈতে বিশেষভাৱে ডিজাইন কৰা স্থানৰ জৰিয়তে এই লক্ষ্যত উপনীত হোৱাত নাৰ্চাৰীয়ে কেন্দ্ৰীয় ভূমিকা পালন কৰে। পথাৰত ৰোপণৰ বাবে উপযুক্ত আকাৰ নোপোৱালৈকে গছ-গছনি লালন-পালন কৰাত নিয়োজিত প্ৰশিক্ষিত বিশেষজ্ঞৰ কৰ্মচাৰী থাকে।

সামৰণিত ক'বলৈ গ'লে, কিউপিএম ব্যৱহাৰ কৰিলে **উদ্ভিদৰ গুণগত মান আৰু উৎপাদনশীলতা** বৃদ্ধি পায় যিয়ে অংশীদাৰসকলৰ সুবিধা নিশ্চিত কৰে কাৰণ ইয়াৰ লগত জড়িত আছে:

বীজৰ পৰা
উদ্ভিদ প্ৰপাগুলৰ
জৰিয়তে
গছ-গছনি
বংশবৃদ্ধি কৰা

উদ্ভিদৰ **শাৰীৰিক**
গুণগত মান আৰু
ইয়াৰ বৃদ্ধিৰ সম্ভাৱনা
উন্নত কৰা

কীট-পতংগ
আৰু ৰোগকাৰক
জীৱাণুৰ পৰা মুক্ত
কৰি **গছজোপাৰ**
ফাইটোচেনিটেৰী
গুণগত মান
বজাই ৰখা

গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰী উৎপাদনৰ বাবে মূল পদক্ষেপ

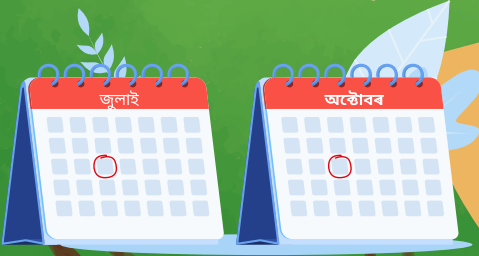
1. জ্ঞান:

- গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰীৰ বিষয়ে জ্ঞান প্ৰচাৰ কৰাটো সফল কৃষি বনানীকৰণ পদ্ধতিৰ বাবে অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ।

2. সময়মতে বীজ সিঁচা আৰু পুলিৰ উৎপাদন:

- বীজ সিঁচা আৰু পুলি উৎপাদনৰ বাবে সময় অতি প্ৰয়োজনীয়।
- পুলিবোৰে সঠিক সময়ত অনুকূল আকাৰ পোৱাটো প্ৰয়োজন, যিটো প্ৰজাতি, স্থানৰ অৱস্থা আৰু ৰোপণৰ উদ্দেশ্যৰ মাজত ভিন্ন হয়।

3. ৰোপণৰ বাবে সাজু

- সফল ৰোপণ আৰু বৃদ্ধি নিশ্চিত কৰিবলৈ বাৰিষাৰ আগতে ৰোপণ কৰিব পৰা গছ-গছনি প্ৰস্তুত কৰিব লাগে।
- দক্ষিণ-পশ্চিম বাৰিষাই আবৃত অঞ্চলত জুলাই মাহৰ পৰা আৰু উত্তৰ-পূবৰ বাবে অক্টোবৰ মাহত বাৰিষা আৰম্ভ হয়।

নাৰ্চাৰীৰ অনুকূল ক্ষেত্ৰফল প্ৰতি এক লাখ পুলিৰ বিপৰীতে প্ৰায় হেক্টৰ হ'ব লাগে, প্ৰতি ১০০০ পুলিৰ প্ৰতি দৈনিক প্ৰায় ২০০ লিটাৰ পানীৰ নিশ্চিত যোগান ধৰা হ'ব লাগে।

মানসম্পন্ন

নাৰ্চাৰী - ব্যৱস্থাপনা

নাৰ্চাৰীয়ে আকাংক্ষিত গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰী উৎপাদন কৰিবলৈ হ'লে ডিজাইন, আন্তঃগাঁথনি, কৰ্মচাৰী, আৰু পৰিচালনাৰ লগতে পুলি খেতি আৰু বিক্ৰী বা বিতৰণৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা পদ্ধতিৰ ক্ষেত্ৰত কিছুমান উত্তম পদ্ধতি অনুসৰণ কৰিব লাগে। ফলপ্ৰসূ নাৰ্চাৰী ব্যৱস্থাপনা নিশ্চিত কৰিবলৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ হ'ল তেওঁলোকৰ কোনো নিয়ন্ত্ৰণকাৰী সংস্থা বা চৰকাৰী সংস্থাৰ সৈতে পঞ্জীয়ন বা স্বীকৃতি। উদাহৰণস্বৰূপে উদ্যান শস্যৰ নাৰ্চাৰীসমূহে ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান শস্য ব'ৰ্ডত পঞ্জীয়ন কৰিব লাগিব। শেহতীয়াকৈ আইচিএআৰ-কাফ্ৰিয়ে কৃষি বনানীকৰণ নাৰ্চাৰীৰ বাবে স্বীকৃতি প্ৰট'কল (আইচিএআৰ-কাফ্ৰি, ২০২০)ও জাৰি কৰিছে। এই প্ৰক্ৰিয়াৰ জৰিয়তে নাৰ্চাৰীয়ে নিয়ম আৰু নিৰ্দেশনা যেনে মানক পৰিচালনা পদ্ধতি, ৰোপণৰ প্ৰট'কল, আৰু পুলি ৰোপণৰ পৰিমাণগত মানকে ধৰি তথ্য সম্পদসমূহো লাভ কৰিব পাৰে। লগতে নাৰ্চাৰীয়ে স্থানীয় জ্ঞানৰ সহায় লৈ থলুৱা উদ্ভিদৰ জীৱন ধাৰণ ক্ষমতা আৰু পৰম্পৰাগত ৰোপণ পদ্ধতি যেনে উপযুক্ত মাটিৰ প্ৰকাৰ আৰু গুণগত মান আৰু উদ্ভিদজাত সামগ্ৰীৰ কাৰ্যক্ষম ব্যৱহাৰ নিৰ্ণয় কৰিব পাৰে।

নাৰ্চাৰী আৰু উদ্ভিদ উৎপাদিতৰ বাবে সাধাৰণ গুণগত মান

1. প্ৰজাতিৰ অগ্ৰাধিকাৰ:

- স্থানীয় বা আঞ্চলিক প্ৰজাতিৰ ব্যৱহাৰক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া, যিয়ে পৰিৱেশগত উপযুক্ততা আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য বৃদ্ধি কৰে, বা বৃহৎ পৰিসৰৰ উৎপাদনৰ বাবে চাহিদা থকা বিদেশী প্ৰজাতিৰ ব্যৱহাৰক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া।

2. একক নিৰ্দেশনা:

- সমগ্ৰ সময়ছোৱাত মানক গুণগত মান নিশ্চিত কৰিবলৈ সামঞ্জস্যপূৰ্ণ নিৰ্দেশনাৰ সৈতে সংগতি ৰাখি সকলো নাৰ্চাৰী নিয়ন্ত্ৰণ কৰা।

3. উৎসৰ ৰেকৰ্ড বাধ্যতামূলক:

- ষ্টক সামগ্ৰীৰ উৎসৰ ৰেকৰ্ড ৰখাৰ বাবে ইয়াৰ উৎপত্তি স্বচ্ছভাৱে অনুসৰণ কৰা আৰু গুণগত নিয়ন্ত্ৰণ নিশ্চিত কৰা।

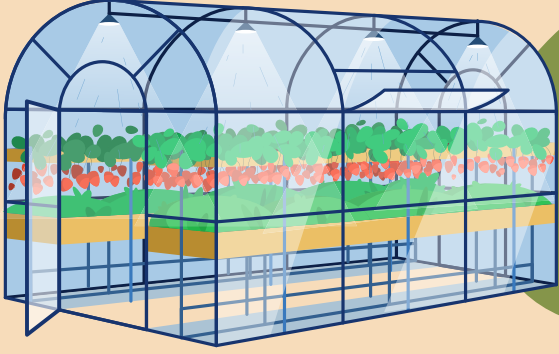

4. নাৰ্চাৰীৰ ৱেব পৰ্টেল :

- নাৰ্চাৰীৰ তথ্যৰ সৈতে এটা ৱেব পৰ্টেল সৃষ্টি কৰক যিয়ে পঞ্জীয়নভুক্ত নাৰ্চাৰী, কিউপিএম উপলব্ধতা, মূল্য নিৰ্ধাৰণ, আৰু জেনেটিক মেকআপৰ বিৱৰণ অন্তৰ্ভুক্ত কৰে।

স্বাস্থ্যসন্মত আৰু মানসম্পন্ন নাৰ্চাৰী উদ্ভিদ পালন

১. শিপাৰ মাধ্যম আৰু সুবিধাসমূহ:

- শিপাৰ মাধ্যম আৰু কৌশলৰ প্ৰতি গুৰুত্ব দিয়ক। কুঁৱলীৰ চেম্বাৰ, ঠাণ্ডা ফ্ৰেম, ছাঁ ঘৰ, আৰু শ্ৰেষ্ঠ ফলাফলৰ বাবে প্ৰৰোচিত ৰুটিঙৰ পৰামৰ্শ আৰু ব্যৱহাৰৰ কৌশল অনুসৰণ কৰক।

২. পাতৰ ৰূপবিজ্ঞান আৰু দ্ৰুত বৃদ্ধি:

- স্বাস্থ্যকৰ পাতৰ তুলনাত বেয়া আকৃতি বা ভুল ৰঙৰ পাতৰ ইংগিত পৰীক্ষা কৰক।

৩. সুষম কাণ্ড আৰু শিপাৰ অনুপাত:

- উদ্ভিদৰ স্বাস্থ্য আৰু সফল প্ৰতিস্থাপন নিশ্চিত কৰিবলৈ অনুকূল কাণ্ড:শিপাৰ অনুপাত বজাই ৰখাটো অতি প্ৰয়োজনীয়।

৪. ফাইটোচেনিটেবী ব্যৱস্থা:

- ৰোগ আৰু কীট-পতংগমুক্ত উদ্ভিদৰ মানদণ্ড বজাই ৰখাৰ বাবে উপযুক্ত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা।

৫. পুষ্টিকৰ ভাৰসাম্য আৰু জৈৱ-সাৰ:

- পুষ্টিকৰ উপাদানসমূহ সঠিক আৰু সুষমভাৱে প্ৰয়োগ কৰাটো বহনক্ষম উদ্ভিদ স্বাস্থ্যৰ বাবে মূল।

৬. উপযুক্ত প্ৰসাৰণ:

- প্ৰজাতি আৰু উদ্দেশ্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি উপযুক্ত প্ৰসাৰণ পদ্ধতি গ্ৰহণ কৰা।
- ফলপ্ৰসূ আৰু কাৰ্যক্ষম প্ৰসাৰণ পদ্ধতিৰ জ্ঞান অতি প্ৰয়োজনীয়।
- সফল প্ৰসাৰণৰ বাবে উপযুক্ত উদ্ভিদৰ অংশ ব্যৱহাৰ কৰক।

৭. ফলৰ শিপাৰ একাকাৰীতা:

- ক্ল'নেল/ভেজিটেটিভভাৱে প্ৰসাৰিত উদ্ভিদ ব্যৱহাৰ কৰি সমতা বজাই ৰাখিব লাগে।
- ক্ল'নেল/ভেজিটেটিভভাৱে প্ৰসাৰিত উদ্ভিদবোৰ একাকাৰীতাৰ বাবে অনুকূল।

৮. স্বাস্থ্যসন্মত গ্ৰাফ্টিং কৌশল:

- গুণগত মান ৰোপণ কৰা সামগ্ৰীৰ বিষয়ে জ্ঞান প্ৰচাৰ কৰাটো সফল কৃষি বনানীকৰণৰ পদ্ধতিৰ বাবে অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ।

৯. কলা সংস্কৃতিকৃত উদ্ভিদ ৰূপায়ণ কৰা:

- কলা-সংস্কৃতি কৰা উদ্ভিদে অভ্যস্তকৰণ কৰা উদ্ভিদে সফল প্ৰতিস্থাপনৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰে।

নাৰ্চাৰী উদ্ভিদ স্থানান্তৰ কৰাৰ

বাৰে নিৰ্দেশনা

নাৰ্চাৰী উদ্ভিদ দক্ষতাৰে স্থানান্তৰ কৰিবলৈ শিপাৰ বিকাশক উদ্দীপিত কৰিবলৈ একাধিকবাৰ প্ৰতিস্থাপন কৰিব লাগিব। ভেদ ৰোধ কৰিবলৈ শিপাৰ ট্ৰিমিং কৰা, প্ৰজাতি-নিৰ্দিষ্ট উত্তোলন মানদণ্ডৰ প্ৰতি আনুগত্য কৰা, আৰু স্থানান্তৰিত হোৱাৰ পিছত এটা সুস্থ ৰূপ নিশ্চিত কৰাটো অতি প্ৰয়োজনীয়। এই পদ্ধতিসমূহে পুলিবোৰৰ দ্ৰুত বৃদ্ধি নিশ্চিত কৰে আৰু নতুন পৰিৱেশত জীয়াই থকাৰ ক্ষমতা বৃদ্ধি কৰে।

1. পুলি স্থানান্তৰ কৰা:

- ২-৩ বাৰকৈ পুলি স্থানান্তৰিত কৰিলে শিপাৰ বিকাশ আৰু বৃদ্ধিক উৎসাহিত কৰা হয়।

3. ৰুট ট্ৰিমিং:

- পলিবেগ/ৰুট ট্ৰেইনাৰৰ শিপা ট্ৰিম কৰিলে শিপাৰ মাটিত প্ৰৱেশ ৰোধ কৰা হয়।

2. লিফটিং স্পেচিফিকেশ্বন:

- বয়স, আকাৰ আৰু জলবায়ুৰ অৱস্থা বিবেচনা কৰি উপযুক্ত উত্তোলনৰ মানদণ্ড অনুসৰণ কৰাটো অতি প্ৰয়োজনীয়।

4. স্বাস্থ্যসন্মত ৰূপ:

- পুলিবোৰ স্থানান্তৰিত হোৱাৰ পিছত সুস্থ দেখাব লাগে আৰু শুকান, হালধীয়া হোৱা, মানসিক চাপ আদি লক্ষণ দেখা নিদিব লাগে।

নাৰ্চাৰী উদ্ভিদৰ পৰিবহণ

নাৰ্চাৰীৰ পুলি পৰিবহণ কৰাৰ সময়ত, নিৰাপদ আৰু দ্ৰুত যাত্ৰা নিশ্চিত কৰা আৰু উদ্ভিদৰ অনুকূল স্বাস্থ্যৰ বাবে মাটিৰ বলৰ অখণ্ডতা সংৰক্ষণ কৰা।

1. পৰিবহণ পদ্ধতিৰ সিদ্ধান্ত লওক:

- প্ৰজাতি, গন্তব্যস্থান, ধৰণ, সময়ৰ ব্যৱধানৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি এটা পৰিবহণ বিকল্প বাছি লোৱাটোৱে অনুকূলভাৱে সফল স্থানান্তৰত সহায় কৰে।

2. পৰিবহণত সঠিক স্থান:

- বাহন/পাত্ৰৰ মজিয়াত গছ-গছনি ষ্টেক কৰাটো এৰাই চলিলে গছৰ ক্ষতি ৰোধ হয় আৰু নিৰাপদ যাত্ৰা নিশ্চিত হয়।

3. মাটিৰ বলৰ অখণ্ডতা বজাই ৰাখক:

- সংৰক্ষণৰ সময়ত মাটিৰ বলটো বিঘ্নিত নোহোৱাকৈ ৰাখিলে উদ্ভিদৰ স্বাস্থ্য আৰু সজীৱতা বজাই ৰখাৰ ক্ষমতা উন্নত হয়।

4. পৰিবহণ আৰু সংৰক্ষণ:

- উচ্চ চালান অগ্ৰাধিকাৰ বজাই ৰাখি উদ্যোগসমূহ দ্ৰুত আৰু দক্ষতাৰে পৰিবহণ কৰাটো অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ।

গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰী খেতিৰ

বাবে উত্তম পদ্ধতি

এটা সমৃদ্ধিশালী কৃষি বন ব্যৱস্থা নিশ্চিত কৰাটো শীৰ্ষ স্তৰৰ ৰোপণ সামগ্ৰী ক্ৰয়ৰ পৰা আৰম্ভ হয়। আকাংক্ষিত ৰোপণ সামগ্ৰীৰ গুণগত মান লাভ কৰিবলৈ শ্ৰমিকক নিখুঁত প্ৰশিক্ষণ, সুনামধন্য উৎসৰ পৰা কৌশলগত বীজ নিৰ্বাচন, তৎকালীন গুটি চপোৱা, আৰু পুলিৰ দ্ৰুত বৃদ্ধিৰ বাবে সতেজ বীজ ব্যৱহাৰ কৰাটো জড়িত হৈ থাকে। দ্ৰুত উদ্ভিদ প্ৰসাৰণ আৰু সফলতাৰ হাৰ বৃদ্ধিয়ে সেউজ ভৱিষ্যতৰ ক্ষেত্ৰত অধিক অৰিহণা যোগায়।

1. শ্ৰমিক প্ৰশিক্ষণ:

- নাৰ্চাৰী কৰ্মীসকলৰ বাবে গুণগত প্ৰশিক্ষণ নিশ্চিত কৰা, কিউপিএম উৎপাদন কৌশল আৰু নৈতিকতাক গুৰুত্ব দিয়া

2. বীজ নিৰ্বাচন:

- নিৰ্দিষ্ট বীজৰ ষ্টেণ্ডৰ পৰা বীজ লাভ কৰিলে জিনীয় গুণগত মান নিশ্চিত কৰাত সহায় হয়।
- বীজ বাগিচাৰ অনুপলব্ধতা নাৰ্চাৰীয়ে সঠিক গছ চিনাক্ত কৰিবলৈ বৈজ্ঞানিক সমৰ্থনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব লাগে।

3 পূৰ্ণবয়স্ক বীজ চপোৱা:

- পতনৰ ঠিক আগতেই ফল গোটাই পূৰ্ণবয়স্ক বীজ লাভ কৰিলে, আৰু বীজ তৎক্ষণাত উলিয়ালে বীজৰ জীৱন ধাৰণ ক্ষমতা সৰ্বাধিক হয়।

4. সতেজ বীজৰ ব্যৱহাৰ:

- পুলিৰ বৃদ্ধিৰ অনুকূলতাৰ বাবে সতেজ বীজ ব্যৱহাৰ কৰাটো বাঞ্ছনীয়।
- দীৰ্ঘদিনীয়া সম্ভাৰ্য জীৱন ক্ষমতা থকা বীজ (গতানুগতিক বীজ) ভৱিষ্যতে ব্যৱহাৰৰ বাবে সংৰক্ষণ কৰিব পাৰিব।

5. দ্ৰুত উদ্ভিদ প্ৰসাৰণ:

- গ্ৰাফ্টিং/বাডিঙৰ বাবে ১২ ঘণ্টাৰ ভিতৰত কলি সংগ্ৰহ কৰিলে সফলতা নিশ্চিত হয়।

6. বৰ্ধিত সফলতাৰ হাৰ:

- বীজৰ অংকুৰণৰ বাবে বীজ সিঁচাৰ পূৰ্বে চিকিৎসা প্ৰয়োগ কৰিলে আৰু কলমৰ শিপাৰ বাবে বৃদ্ধি নিয়ন্ত্ৰক ব্যৱহাৰ কৰিলে সফলতাৰ হাৰ বৃদ্ধি পায়।

বাগিচাৰ সফলতা নিশ্চিত কৰাৰ পদ্ধতি

ফল সংগ্ৰহ, বীজ নিষ্কাশন, আৰু সংৰক্ষণ

সফল ৰোপণৰ বাবে উত্তম বীজ লাভ কৰাটো অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। নিৰ্ভৰযোগ্য উৎসৰ পৰা পূৰ্ণবয়স্ক বীজ সংগ্ৰহ কৰি আৰু ফলপ্ৰসূ চাফাই আৰু গ্ৰেডিং পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰি ৰোপণ সামগ্ৰীৰ গুণগত মান বজাই ৰাখিব পাৰি। দীৰ্ঘদিন ধৰি বাগিচাসমূহ সুস্থ আৰু বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ কৰি ৰখাৰ বাবে এইটোৱেই প্ৰথম পদক্ষেপ।

প্ৰতিটো প্ৰজাতিৰ বাবে উত্তম বীজৰ উৎস বিচাৰি উলিওৱা আৰু বীজবোৰ প্ৰকৃত হোৱাটো নিশ্চিত কৰাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ। বিশ্বাসযোগ্য প্ৰতিষ্ঠান, ব্যৱসায়ী,, চৰকাৰী কাৰ্যালয় (বন বিভাগ বা ৰাজ্যিক কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়), বা অন্যান্য নিৰ্ভৰযোগ্য সংস্থাৰ পৰা উৎস বিচাৰি ইয়াক নিশ্চিত কৰিব পাৰি।

1. জিনীয় বৈচিত্ৰ্য:

- কেইবাবিধো মাতৃ গছৰ পৰা বীজ সংগ্ৰহ কৰিলে মজবুত পুলিৰ বাবে বৈচিত্ৰ্য নিশ্চিত হয়।

2. অনুকূল বীজ সংগ্ৰহ:

- পূৰ্ণবয়স্ক বীজ সংগ্ৰহ কৰিলে ইয়াৰ সংৰক্ষণ ক্ষমতা সৰ্বাধিক হয়।

3. গছৰ পৰা প্ৰত্যক্ষ সংগ্ৰহ:

- য'ত সম্ভৱ, গছৰ পৰা পোনপটীয়াকৈ ফল/গছ সংগ্ৰহ কৰিলে ইহঁতক মাটিৰ আৰ্দ্ৰতা বা মাটিৰ অণুজীৱৰ সংস্পৰ্শলৈ অহাত, বা হেৰাই যোৱাৰ পৰা ৰক্ষা কৰাত সহায় কৰে।

4. সংগ্ৰহৰ সময়সীমা জানি লওক:

- বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ বাবে সংগ্ৰহৰ সময় অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ - পৰিশিষ্টৰ সূচী ১ ত বিভিন্ন বহুমুখী গছ প্ৰজাতি (MPTS) সংগ্ৰহৰ সময়ৰ কথা উল্লেখ কৰা হৈছে।

5. ফলপ্রসূ চাফাই আৰু গ্ৰেডিং:

- বীজৰ গুণাগুণ উন্নত কৰিবলৈ ধ্বংসাত্মক আঁতৰোৱাটো উইন, ছালনী, ধোৱাৰ দৰে পদ্ধতিৰে কৰাটো ভাল।

6. বীজ শুকুৱাই লোৱাৰ কথা:

- শুকুৱাই লোৱাৰ ফলত গতানুগতিক বীজৰ বাবে জীৱন ধাৰণ ক্ষমতা বজাই ৰখাটো সহজ হয়।

7. বীজ সিঁচাৰ পূৰ্বে চিকিৎসা:

- কিছুমান বীজ সংগ্ৰহৰ পিছত নিদ্ৰাহীন হৈ পৰে আৰু দ্রুত অংকুৰণ নিশ্চিত কৰিবলৈ তিয়াই থোৱা, স্লেৰিফিকেশ্বন আদি পদ্ধতিৰে বীজ সিঁচাৰ আগতে পূৰ্ব-শোধনৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।

বিভিন্ন উৎসৰ পৰা আৱশ্য কৰি সাৱধানে পৰিষ্কাৰ কৰালৈকে বীজ সংগ্ৰহৰ উৎকৃষ্টতাই হৈছে সমৃদ্ধিশালী বাগিচা আৰু সমৃদ্ধ জিনীয় গুণগত মানৰ শিলাস্তৰ।

উদ্ভিদ প্ৰসাৰণৰ

বাবে উৎস সামগ্ৰী নিৰ্বাচন কৰা

গছজোপাৰ ফলপ্ৰসূ আৰু কাৰ্যক্ষমভাৱে বংশবৃদ্ধি কৰিব পৰা প্ৰতিটো প্ৰজাতিৰ উদ্ভিদৰ অংশৰ বিষয়ে ভাল জ্ঞান থকাটো অতি প্ৰয়োজনীয়। উদ্ভিদজাত প্ৰপাগুল নিষ্কাশনৰ বাবে উৎস গছ নিৰ্বাচনৰ মাপকাঠী বীজ সংগ্ৰহৰ বাবে স্থাপন কৰা মাপকাঠীৰ দৰে, তলত দিয়া বিষয়সমূহৰ প্ৰতি বিশেষ গুৰুত্ব দিয়া:

1. স্বাস্থ্যকৰ গছ নিৰ্বাচন:

- ৰোগ আৰু কীট-পতংগমুক্ত গছ, আৰু বংশবৃদ্ধিৰ বাবে সুস্থ উদ্ভিদৰ অংশ বাছি ল'লে ভৱিষ্যতৰ উদ্ভিদৰ স্বাস্থ্য বৃদ্ধি পায়।

2. কাটিং পৰা প্ৰস্তুতি:

- কলমৰ বাবে সতেজ, অৰ্ধ-কাঠৰ বা কাঠৰ দৰে ডাল ব্যৱহাৰ কৰাটো ভাল, ডালটোত কমেও চাৰিটা কলিৰ চকু বা নোডৰ উপস্থিতি নিশ্চিত কৰিব লাগে।

3. পৰিষ্কাৰ কাটিং কৌশল:

- চোকা কটাৰী বা প্ৰুনিং ছিয়াৰ ব্যৱহাৰ কৰি ওপৰত সমতল কাটিব পৰা আৰু গুৰিত হেলনীয়া কাটি লোৱাটো অনুকূল।

4. পাতৰ বংশবৃদ্ধি:

- বংশবৃদ্ধিৰ বাবে ডালযুক্ত পাত বাছি লোৱা।
- পাত কাটি লোৱাৰ আটাইতকৈ বেছি প্ৰচলিত পদ্ধতিটো হ'ল এটা সুস্থ পাত কাটি পেলোৱা, যিটো ঠাৰিৰ চুটি টুকুৰাৰে সম্পূৰ্ণ কৰা হয়।

5. শিপাৰ কলম:

- ০.৫ চে.মি. ব্যাসৰ ৫-৮ চে.মি. দীঘল শিপাৰ কলম ব্যৱহাৰ কৰিলে, আৰু কেলাছ গঠনৰ বাবে সংৰক্ষণ কৰিলে চোষক থকা গছৰ বাবে সৰ্বোত্তম কাম হয়।

6. শ্ৰেণী চিনাক্তকৰণ:

- কাটি লোৱা অংশবোৰ স্পষ্টভাৱে চিহ্নিত আৰু পৃথক কৰা, আৰু একে প্ৰজাতি আৰু জাতৰ গোটবোৰ পৃথক কৰি ৰখাটোৱে চিনাক্তকৰণ সহজ কৰি তোলে।

7. পৰিবহণৰ বিবেচনা:

- পৰিবহণৰ সময়ত ডালবোৰ অনুভূমিকভাৱে সংৰক্ষণ কৰিলে ৰসৰ বহিঃপ্ৰবাহ ৰোধ কৰাত সহায় কৰে আৰু ডালৰ স্বাস্থ্য বজাই ৰখাত সহায় কৰে।

8. পাতৰ ব্যৱস্থাপনা:

- কটা ডালত বহুতো পাত ৰাখিলে খাদ্য উৎপাদন সম্ভৱ হয়।
- শিপাৰ মাধ্যমৰ সংস্পৰ্শত থকা পাতবোৰ আঁতৰোৱাটোও গুৰুত্বপূৰ্ণ।

10. ৰুটিং প্ৰবোচিত কৰা:

- মাজে মাজে কুঁৱলী, হৰম'ন (IAA, IBA, NAA), আৰু তলৰ তাপ ব্যৱহাৰ কৰিলে শিপা প্ৰক্ৰিয়া ক্ষিপ্ৰ হয় আৰু শুকান হোৱাত বাধা দিয়ে।

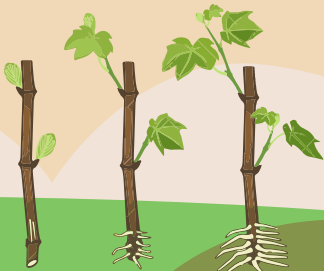

9. ৰুটিং মাধ্যম:

- পোহৰ, আৰ্দ্ৰ, ডালদৰে পানী ওলাই যোৱা মাধ্যম বাছি ল'লে শিপাৰ বিকাশৰ বাবে ডাল বায়ুমণ্ডল নিশ্চিত হয়।

11. ৰোপণ কৌশল:

- ৪৫° কোণত, দৈৰ্ঘ্যৰ দুই তৃতীয়াংশ শিপাৰ মাধ্যমত ডুবাই থোৱা আৰু মাটিৰ ওপৰত দুটা নোড ৰোপণ কৰাটো বাঞ্ছনীয়।

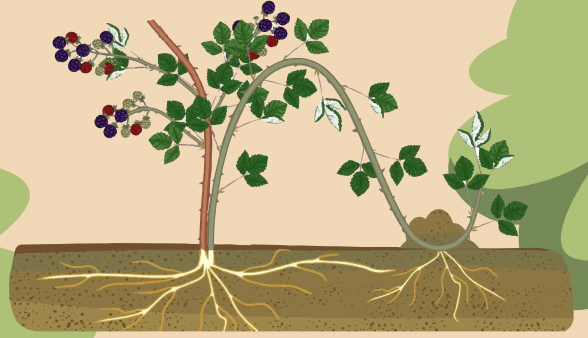
প্ৰায়বোৰ গছৰ প্ৰজাতিৰ দ্ৰুতগতিত বৃদ্ধি পোৱা ডাল আৰু শিপাৰ অংশৰ পৰা উদ্ভিদ বংশবৃদ্ধি কৰা উদ্ভিদ উৎপাদন কৰিব পাৰি। কিন্তু উদ্ভিদৰ সকলো অংশই উপযুক্ত নহয়। সূচী ২ ত প্ৰধান কৃষি বনানীকৰণৰ প্ৰজাতিৰ ৰোপণৰ মজুতৰ বংশবৃদ্ধি কৌশল আৰু পৰিমাণগত মানদণ্ডৰ কথা উল্লেখ কৰা হৈছে।

ফলমূলৰ উদ্ভিদত সফল অযৌন প্ৰসাৰণৰ বাবে অন্তৰ্দৃষ্টি

অযৌন প্ৰসাৰণৰ বাবে উদ্যান শস্যৰ সঁজুলি আৰু কৌশলৰ ব্যৱহাৰ কৰাটো অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। এপ'মিকটিক বীজ ব্যৱহাৰ কৰি ক্ল'নেল প্ৰজনন, আৰু বিশেষ উদ্ভিদ পদ্ধতি যেনে কাটিং, স্তৰিত কৰা, গ্ৰাফ্ট কৰা, আৰু কলি উলিওৱা পদ্ধতিয়ে উদ্ভিদৰ প্ৰসাৰণৰ বৈচিত্ৰ্যতা আনিব পাৰে। স্তৰবৃত্তই শিপাৰ বৃদ্ধিত উৎসাহিত কৰে আনহাতে গ্ৰাফ্টিঙে উদ্ভিদৰ জিন প্ৰকাৰ বজাই ৰাখে আৰু ফল উৎপাদনত সহায় কৰে আৰু মাইক্ৰ'-প্ৰসাৰণে নিয়ন্ত্ৰিত ক্ল'নিং প্ৰদান কৰে। বিভিন্ন গ্ৰাফ্টিং পদ্ধতিৰ বিশেষজ্ঞতাই উৎপাদনশীল সংমিশ্ৰণ প্ৰদান কৰে, আনহাতে সঠিক যত্নে দ্ৰুত বৃদ্ধি নিশ্চিত কৰে।

স্তৰকৰণ: নতুন উদ্ভিদৰ বাবে শিপা প্ৰবোচিত কৰা

- স্তৰকৰণ হৈছে এনে এক বংশবৃদ্ধি কৌশল য'ত উৎস উদ্ভিদৰ ঠাৰি বা ডালত শিপাবোৰ গঢ় লৈ উঠাবলৈ উৎসাহিত কৰা হয়।
- শিপা গজিলেই ডালটো উৎসৰ পৰা পৃথক কৰি নতুন গছ হিচাপে ৰোপণ কৰা হয়।
- এই পদ্ধতিত ডাল এটা বেঁকা কৰি অগভীৰ খাদ বা বায়ু স্তৰত মাটিৰে ঢাকি ৰখাও কৰা হয়।
- বায়ু স্তৰিত কৰাত এটা ডাল গাৰ্ডল কৰা হয়, খোঁচ মাৰি প্লাষ্টিকৰ আৱৰণৰ তলত আৰ্দ্ৰ পদাৰ্থৰে মেৰিয়াই লোৱা হয়। গাৰ্ডলযুক্ত অংশত শিপাৰ হৰম'ন (IAA, IBA, আৰু NAA) প্ৰয়োগ কৰিলে শিপাৰ বিকাশ বৃদ্ধি পায়।
- এই পদ্ধতিৰে সফলতাৰে বংশবৃদ্ধি কৰা গছৰ ভিতৰত মাধুৰিয়াম আৰু নেমু আদি বিভিন্ন ফলমূলৰ গছ অন্তৰ্ভুক্ত।

গ্ৰাফটিং: বৰ্ধিত বৈশিষ্ট্যৰ বাবে মিশ্ৰণ

গ্ৰাফটিঙে দুটা আকাংক্ষিত উদ্ভিদৰ প্ৰজাতি একত্ৰিত কৰি এটাত পৰিণত কৰে, যাৰ ফলত ক্ৰছিং আৰু বেকক্ৰছিঙৰ প্ৰয়োজনীয়তা নাইকিয়া হয়।

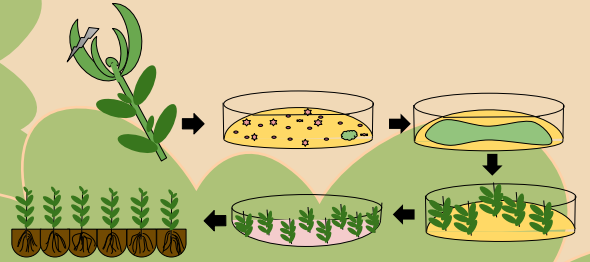
- সুকীয়া জিন প্ৰকাৰসমূহ একত্ৰিত কৰিলে আগতীয়াকৈ ফল আৰু বংশবৃদ্ধি সমৰ্থন কৰে।
- শাৰীৰিকভাৱে ষ্টক আৰু ছালৰ সংযোজন কৰিলে এটা নতুন উদ্ভিদ উৎপন্ন হয়।
- শিপাৰ ষ্টকে শিপাৰ ব্যৱস্থাটোক যোগান ধৰে আৰু স্কিয়নে মাটিৰ ওপৰৰ অংশটো গঠন কৰে।
- প্ৰয়োজন আৰু উদ্দেশ্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি বিভিন্ন ধৰণৰ গ্ৰাফ্টি যেনে ক্লেফ্ট, বাকলি, চাইড-ভেনিয়াৰ, স্প্লাইচ, লুইপ আৰু জিভা, চেডেল, ব্ৰীজ, আৰু ইনআৰ্চ-গ্ৰাফ্টি ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।
- এই পদ্ধতিয়ে বৃদ্ধি বৃদ্ধি কৰে আৰু আকাংক্ষিত ফলৰ বৈশিষ্ট্যৰ সৃষ্টি কৰে।

বডিং: গ্রাফটিং সৰলীকৃত

বডিং: গ্রাফ্টিং সৰলীকৃত

বংশবৃদ্ধিৰ বাবে একক কলি আৰু বাকলি ব্যৱহাৰ কৰাটো বিশেষ প্ৰজাতিৰ বাবে আৰু প্ৰত্যাৱহানমূলক পৰিস্থিতিত উপযোগী।

- একক কলি আৰু বাকলি থকা এটা বংশ নিৰ্দিষ্ট প্ৰজাতিৰ বাবে উপযোগী।
- এই পদ্ধতিটো গ্ৰাফ্টিং কঠিন হ'লে গ্ৰাফ্টিঙৰ বিকল্প আৰু ইয়াত শ্বিল্ড, টি, পেচ, আৰু ৰিং বাডিঙৰ দৰে কৌশল জড়িত হৈ থাকে।
- শুকান বা ডালৰ দৰে বৃদ্ধিৰ প্ৰৱণ উদ্ভিদ বৃদ্ধিত ই উপযোগী।

মাইক্ৰ' প্ৰসাৰণ: হাই-টেক ক্ল'নিং

নিয়ন্ত্ৰিত পৰিৱেশত টিছু কালচাৰৰ জৰিয়তে উদ্ভিদৰ ক্ল'নিং কৰিলে কীট-পতংগমুক্ত আৰু দ্ৰুত বৃদ্ধিৰ সুবিধা হয়, যিটো বিশেষভাৱে অনন্য উদ্ভিদ বা সীমিত উপলব্ধতা থকা উদ্ভিদৰ বাবে উপযোগী।

- এচেপ্টিক পৰিৱেশত বৃদ্ধি কক্ষত ক্ল'নিং কৰা হয়।
- ই সুস্থ আৰু দ্ৰুত প্ৰসাৰণ ক্ষিপ্ৰ কৰে যদিও ই ব্যয়বহুল আৰু ইয়াৰ বাবে বিশেষজ্ঞতা আৰু দূষণমুক্ত পৰিৱেশৰ প্ৰয়োজন।
- এই পদ্ধতি অনন্য বৈশিষ্ট্য বা সীমিত প্ৰসাৰণ বিকল্প থকা উদ্ভিদৰ বাবে আদৰ্শ।

গ্ৰাফ্টিং পদ্ধতি

গ্ৰাফ্টিং হৈছে দুটা বা তাতকৈ অধিক উদ্ভিদৰ অংশ একত্ৰিত কৰি যাতে ইহঁত একক উদ্ভিদ হিচাপে বৃদ্ধি হোৱা যেন লাগে। বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ লগত খাপ খুৱাই কেইবাটাও গ্ৰাফ্টিং পদ্ধতি আছে। ইয়াৰে প্ৰত্যেকৰে নিজস্ব কৌশল, সুবিধা আৰু অসুবিধা জড়িত হৈ থাকে। সাধাৰণতে ব্যৱহৃত কিছুমান গ্ৰাফ্টিং পদ্ধতি তলত ব্যাখ্যা কৰা হৈছে।

1. চাবুক আৰু জিভা গ্ৰাফ্টিং:

- ছইপ আৰু জিভা গ্ৰাফ্টিঙত ৰুটষ্টক আৰু স্কিয়নৰ মাজেৰে সংশ্লিষ্ট কাটি লোৱা, ইহঁতৰ মূৰৰ পৰা মূৰলৈ সংযোগ কৰা আৰু বান্ধি ৰখা হয়।
- কেঞ্চিয়াম স্তৰবোৰ ভাল আৰু ফিউজ হোৱাৰ লগে লগে আন্তঃসংলগ্ন “জিভা” বোৰে গাঁথনিগত সমৰ্থন প্ৰদান কৰে।
- ফলমূলৰ গছ যেনে আপেল, নাচপতি, কিউফুট, আৰু আন বহুতো ফলমূল আৰু অলংকাৰিক শস্যৰ বাবে জিভা গ্ৰাফ্টিং সাধাৰণতে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।
- পথাৰৰ নাৰ্চাৰী, ঘৰুৱা বাগিচা আৰু পাত্ৰত উৎপাদিত ষ্টকত খেতি কৰা পুলিৰ ওপৰত এই ধৰণৰ গ্ৰাফ্টিং কৰিব পাৰি।

2. স্প্লাইচ গ্ৰাফ্টিং:

- স্প্লাইচ গ্ৰাফ্টিং ছইপ-এও-জিভা গ্ৰাফ্টিঙৰ দৰেই, মাথোঁ দ্বিতীয় জিভা কাটি লোৱা নহয়।
- স্প্লাইচ গ্ৰাফ্টিঙত তিৰ্যক কাটি বা স্প্লাইচ ব্যৱহাৰ কৰি ছিন আৰু ৰুটষ্টকক একেলগে সংযোগ কৰা হয়।
- ছিন আৰু ৰুটষ্টক দুয়োটাকে মিল থকা কোণত কাটি মসৃণ, সমতল পৃষ্ঠ সৃষ্টি কৰা হয় আৰু একেলগে বান্ধি ৰখা হয় যেতিয়ালৈকে সিহঁতে একত্ৰিত হৈ এটা কঠিন সংযোগ গঠন নকৰে।
- এই পদ্ধতি সাধাৰণতে সৰু সৰু উদ্ভিদৰ সামগ্ৰী যেনে শাক-পাচলিৰ শস্য আৰু অলংকাৰিক উদ্ভিদ গ্ৰাফ্টিং কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

3. ৰেজ/ক্লিফ্ট গ্ৰাফ্টিং

- ৰেজ বা ক্লিফ্ট গ্ৰাফ্টিং ব্যৱহাৰ কৰি ছিন এটাক ফাট বা বিভাজিত হোৱা ৰুটষ্টকত সংযোগ কৰা হয়।
- শিপা ডালত উলম্ব কাটি খোলাকৈ বিস্তাৰ কৰি ফাট এটা সৃষ্টি কৰা হয়। তাৰ পিছত ফাটটোত এটা কুটিল আকৃতিৰ গুটি সুমুৱাই দিয়া হয়, যাৰ ফলত গুটি আৰু শিপা দুয়োটাৰে কেঞ্চিয়াম স্তৰ সংস্পৰ্শত থকাটো নিশ্চিত কৰা হয়।
- এই গ্ৰাফ্টিং পদ্ধতিটো প্ৰায়ে বৃহৎ ব্যাসৰ শিপা, যেনে আপেল আৰু শিলৰ ফলৰ গছ যেনে চেৰী, পীচ, প্লাম ইত্যাদিৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

সফল গ্ৰাফ্টিঙৰ বাবে মূল পদক্ষেপসমূহ

1. কেঞ্চিয়াম স্তৰসমূহৰ মিল থকা:

- সঠিক নিৰাময়ৰ বাবে ষ্টক আৰু স্কিয়ন কেঞ্চিয়াম স্তৰসমূহক প্ৰান্তিক কৰণ কৰা কেঞ্চিয়াম কোষে গ্ৰাফ্টি ইউনিয়ন গঠনত অৰিহণা যোগায়।

3. গ্ৰাফ্টি ইউনিয়নক সুৰক্ষা দিয়া:

- গ্ৰাফ্টিং মোম প্ৰয়োগ কৰিলে বা প্লাষ্টিকৰ স্টিপ বা গ্ৰাফ্টিং টেপেৰে ইউনিয়নটো মেৰিয়াই দিলে শুকান হোৱাত বাধা দিয়ে আৰু দুয়োটা অংশ একত্ৰিত নোহোৱালৈকে সংযোগ স্থলটো স্থিৰ হৈ পৰে।

2. গ্ৰাফ্টি ইউনিয়নৰ তলত ছাঁটনি:

- তলৰ ডালবোৰ আঁতৰাই দিলে প্ৰতিযোগিতা ৰোধ হয় আৰু শিপাৰ ডালবোৰ বিকশিত হোৱাত বাধা দিয়ে।

4. ৰোপণ আৰু যত্ন:

- ৰোপণৰ সময়ত মাটিৰ পৃষ্ঠৰ ওপৰত গ্ৰাফ্টি ইউনিয়ন ৰোপণ কৰাটো নিশ্চিত কৰক যাতে গ্ৰাফ্টিৰ সফল ফলাফল লাভ কৰিব পৰা যায়।

মাইক্ৰ'গ্ৰাফ্টিঙত শিপাৰ টিপবোৰ পুলিৰ শিপাৰ লগত সংলগ্ন কৰি সুস্থ উদ্ভিদলৈ বৃদ্ধি কৰা হয়। বিশেষকৈ কাঠৰ উদ্ভিদৰ বাবে মাইক্ৰ'প্ৰপাগেচনৰ বাবে ইন ভিট্ৰ' মাইক্ৰ'গ্ৰাফ্টিং অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ, ই ইন ভিট্ৰ'ত গজা উদ্যান শস্য প্ৰজাতিৰ শিপা উদ্ধাৰ আৰু অভ্যস্ততাত সহায় কৰে

গুণমান সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবে সফল বাগিচা

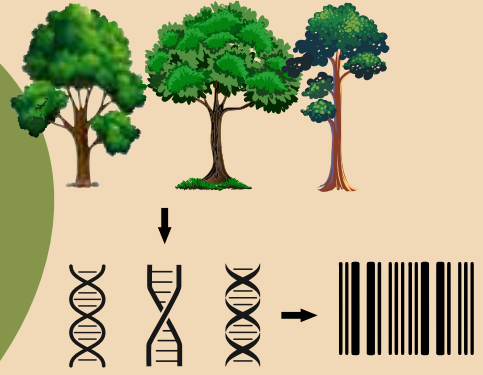
জিনীয়ভাৱে উচ্চমানৰ গছ, নথিভুক্ত ফুলৰ চক্ৰৰ সৈতে, ইয়াৰ পৰিপক্ক বৃদ্ধিৰ পৰ্যায়ত ব্যৱহাৰ কৰিলে ফলপ্ৰসূ উদ্ভিদৰ বৃদ্ধি নিশ্চিত হয়। স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত নাৰ্চাৰী, ৰাজ্যিক বন বিভাগ, গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠান, আৰু কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ভিতৰত ক্ল'নেল আৰু বীজৰ বাগিচা স্থাপন কৰাটোৱে ব্যাপক প্ৰসাৰণৰ বাবে পৰীক্ষা কৰা বীজ আৰু ক্ল'নৰ সুবিধা প্ৰদান কৰাত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।

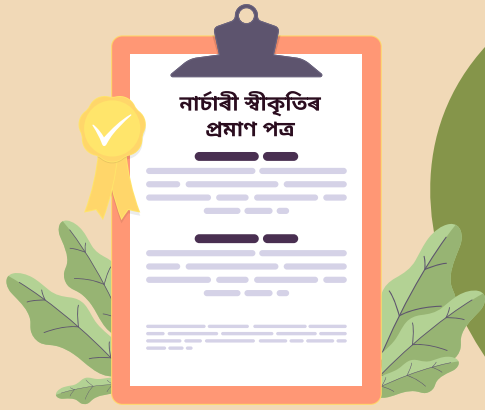
দক্ষ উৎপাদন আৰু প্ৰমাণীকৰণ

পণ্যৰ দক্ষ আৰু নিৰ্ভৰযোগ্য উৎপাদনৰ সন্ধানত ৰোপণ সামগ্ৰীৰ গুণগত মান আৰু প্ৰামাণ্যতা নিশ্চিত কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়াটোৱেই সৰ্বোচ্চ গুৰুত্বপূৰ্ণ এই খণ্ডত ৰোপণ সামগ্ৰীৰ দক্ষ উৎপাদন আৰু প্ৰমাণীকৰণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় জটিল পদক্ষেপসমূহৰ বিষয়ে গভীৰভাৱে আলোচনা কৰা হৈছে

1. ৰোপণ সামগ্ৰীৰ উৎস চিনাক্ত কৰা:

- কিউপিএম বৃদ্ধিৰ বাবে উচ্চমানৰ/অভিজাত জাৰ্মপ্লাজমৰ বীজ/গছ-গছনিৰ প্ৰজননকাৰী নিৰ্বাচন কৰা।
- অধিক সঠিক প্ৰজাতি চিনাক্তকৰণৰ বাবে ডি এন এ বাৰকডিঙৰ দৰে আধুনিক প্ৰযুক্তি ব্যৱহাৰ কৰা।

2. গণ উৎপাদন আৰু প্ৰমাণীকৰণ স্থাপন কৰা:

- জিনীয়ভাৱে উচ্চমানৰ ক্ল'ন আৰু সঠিকভাৱে চিনাক্ত কৰা বীজ লাভ কৰা।
- প্ৰয়োজনীয় উৎপত্তিৰ প্ৰমাণপত্ৰ লাভ কৰা।
- নাৰ্চাৰীসমূহক প্ৰমাণীকৰণ কৰা আৰু প্ৰমাণিত সংস্থাৰ নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰাটো নিশ্চিত কৰা।
- গুণগত মানদণ্ডৰ সৈতে সংগতি ৰাখি ৰোপণ সামগ্ৰীৰ লেবেল লগোৱা, "প্ৰমাণিত ৰোপণ সামগ্ৰী" হিচাপে।

3. অনুসৰণযোগ্যতা নিশ্চিত কৰা:

- স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত নাৰ্চাৰী সমূহে চেইন-অফ-কাষ্টডিৰ(জিম্মাত ৰখাৰ শৃংখল) নথিপত্ৰ ৰখাৰ প্ৰয়োজনীয়তা।
- প্ৰমাণিত মাতৃ গছৰ পৰা বীজ বা উদ্ভিদজাত সামগ্ৰী অনুসৰণ কৰা।
- বিক্ৰীৰ স্থানলৈকে সকলো গণ প্ৰসাৰণ পৰ্যায়কে ধৰি।
- কৃষকৰ ৰোপণ মজুত ক্ৰয়ৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা।

দক্ষ উৎপাদন আৰু প্ৰমাণীকৰণ হৈছে সফল বাগিচাৰ ভেটি, উচ্চমানৰ ৰোপণ সামগ্ৰী আৰু অনুসন্ধানযোগ্য, প্ৰমাণিত সামগ্ৰী নিশ্চিত কৰা

ভাৰতত বনাঞ্চলৰ বাহিৰৰ বনানীকৰণৰ (TOFI) কাৰ্যসূচী

পৰিৱেশ গতভাৱে সুসম ভৱিষ্যতৰ বাবে পৰিৱেশৰ লালন-পালন আৰু সক্ষম কৰা

অৱক্ষয়ী বনাঞ্চলসমূহক সজীৱ কৰি তোলা আৰু বনাঞ্চলৰ বাহিৰলৈ গছৰ আৱৰণ সম্প্ৰসাৰণৰ লক্ষ্যৰে ভাৰত চৰকাৰৰ সংহত প্ৰচেষ্টাই এটা বহনক্ষম সক্ষম কৰাৰ জৰিয়তে পৰিৱেশ পুনৰুদ্ধাৰৰ এক আশাব্যঞ্জক যুগৰ সূচনা কৰিছে। ৬০% এনডিচিৰ অভিলাষী লক্ষ্য পূৰণৰ বাবে ডিজাইন কৰা এই দ্বৈত কৌশলে প্ৰকৃতি আৰু মানৱ উন্নয়নৰ মাজত এক সমন্বয়ৰ কল্পনা কৰে আৰু ৰাজ্য আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় দুয়োটা পৰ্যায়তে কৌশলগত হস্তক্ষেপৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হয়।

এই পৰিৱৰ্তনশীল যাত্ৰাৰ মূলতে আছে ভাৰতৰ বনাঞ্চলৰ বাহিৰৰ বনানীকৰণৰ (TOFI) কাৰ্যসূচী, যিটো বহুমুখী ফলাফলৰ সৈতে পৰিৱেশ তন্ত্ৰৰ মাজেৰে টো খেলিবলৈ সাজু হৈছে। ভাৰতীয় ৰাজ্যসমূহ বিস্তৃত অন্ধ্ৰ প্ৰদেশ, অসম, হাৰিয়ানা, ওড়িশা, ৰাজস্থান, তামিলনাডু, আৰু উত্তৰ প্ৰদেশৰ ট'এফআইয়ে বনাঞ্চলৰ বাহিৰেও গছৰ ডমেইন যথেষ্ট সম্প্ৰসাৰণ কৰি জীৱিকা বৃদ্ধি আৰু পৰিৱেশ তন্ত্ৰৰ সেৱা বৃদ্ধি কৰিবলৈ সাজু হৈছে। কাৰ্বন নিষ্কাশনক আন এটা মূল উপাদান হিচাপে অন্তৰ্ভুক্ত কৰাটোৱে পৰিৱেশ সজীৱতাৰ প্ৰতি টিঅ'এফআইৰ দায়বদ্ধতাক আৰু অধিক জোৰ দিয়ে।
টি অ'ফিৰ প্ৰচেষ্টাৰ সঞ্চিত ফলাফলৰ ভিতৰত আছে:

এটা সক্ষম পৰিৱেশ প্ৰদান কৰা

এই কাৰ্যসূচীয়ে পণ্যৰ প্ৰমাণীকৰণ, বাণিজ্য নিয়ন্ত্ৰণ, আৰু নীতিসমূহ প্ৰান্তিককৰণৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিলে বনাঞ্চলৰ বাহিৰলৈ গছক শক্তিশালী ভাৱে সম্প্ৰসাৰণ আৰু পৰিৱেশগত পৰিচালনা আৰু সৰ্বাংগীন অৰ্থনৈতিক বৃদ্ধিৰ মাজত ভাৰসাম্য ৰক্ষাৰ বাবে এক শক্তিশালী পৰিৱেশৰ সৃষ্টি হ'ব।

অৰ্থনৈতিক স্থিতিস্থাপকতা গঢ়ি তোলা

গছ ভিত্তিক উদ্যোগসমূহক লালন-পালন কৰা, গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰীৰ সুবিধা উন্নত কৰা, প্ৰবোচনা আৰু মূল্য শৃংখলৰ সমৰ্থন প্ৰদান কৰা হৈছে পৰিৱেশ তন্ত্ৰৰ সেৱা বৃদ্ধি আৰু স্থানীয় সম্প্ৰদায়ক উন্নীত কৰাৰ বাবে টি অ'এফ আই কাৰ্যসূচীৰ কিছুমান হস্তক্ষেপ।

জ্ঞানৰ জৰিয়তে শক্তিশালী কৰা

টিঅ'এফআইয়ে কাৰিকৰী অন্তৰ্দৃষ্টি আৰু প্ৰযুক্তিগত সমাধানৰ প্ৰৱেশ বৃদ্ধি কৰে, যিবোৰ অংশীদাৰসকলে জ্ঞাত সিদ্ধান্ত ল'বলৈ লাভৱান হ'ব পাৰে কাৰ্যকৰী তথ্যৰ এনে ব্যাপক প্ৰচাৰে কৃষক, নীতি নিৰ্ধাৰক, বেচৰকাৰী সংস্থা, আৰু বিভিন্ন উৎপাদক গোটক বহনক্ষম পদ্ধতিসমূহক ফলপ্ৰসূভাৱে আকোৱালি লোৱাৰ সঁজুলিৰে সজ্জিত কৰিব বুলি আশা কৰা হৈছে।

টিঅ'এফআইৰ অভিলাষী কাৰ্যসূচীটো আশাৰ ৰেখা, যিটো সেউজীয়া, অধিক সমৃদ্ধিশালী আৰু পৰিৱেশগতভাৱে সুসম ভৱিষ্যতৰ দৃষ্টিভংগীৰ সৈতে মিলি গৈছে। কৌশলগত হস্তক্ষেপ আৰু অংশীদাৰসকলৰ সহযোগিতাৰ জৰিয়তে টিঅ'এফআইয়ে এক সমৃদ্ধিশালী আৰু স্থিতিস্থাপক পৰিৱেশ তন্ত্ৰৰ দিশত আগবাঢ়িছে যিয়ে অৰ্থনৈতিক সমৃদ্ধিৰ সৈতে আপোচ নকৰাকৈ পৰিৱেশ বহনক্ষমতাৰ প্ৰতি ভাৰতৰ দায়বদ্ধতাৰ সাক্ষ্য দিয়ে।

পৰিশিষ্ট

মেজ ১. বীজ সংগ্ৰহৰ সময়, বীজ সিঁচাৰ পূৰ্বৰ চিকিৎসা আৰু কিছুমান গুৰুত্বপূৰ্ণ কৃষি বনানীকৰণ প্ৰজাতিৰ ক্ষেত্ৰত অন্যান্য পৰিমাণ।

ক্র'মিক নং	সাধাৰণ নাম	বৈজ্ঞানিক নাম	বীজৰ সংখ্যা প্ৰতি কে.জি	শ্ৰেষ্ঠ বীজ সংগ্ৰহ সময়কাল	বীজ সিঁচাৰ পূৰ্বে উপচাৰ	জীৱন ধাৰণ ক্ষমতা (মাহ)	অংকুৰণ (%)
১	ইউকেলিপ্টাছ,	ইউকেলিপ্টাছ টেৰেটিকৰ্নিছ	>৩৫৭০০০	ছেপ্টেম্বৰ- ডিচেম্বৰ	সতেজ, মিশ্ৰিত সৈতে ছাই/ বালি	২৪	৯০
২	বাবুল	লিউকেনা লিউকোচেফালা	৮০০০- ১০০০০০	এপ্ৰিল	গৰম পানী উপচাৰ বাবে ২-৩ মিনিট	২৪	৯০
৩	ইউকেলিপ্টাছ	আলনাছ নেপালেল্লিছ	১৮ লাখ	নৱেম্বৰ- ডিচেম্বৰ	স্তৰীয়কৰণ	৩	৫৮
৪	কেজুআৰিনা	কাছুয়াৰিনা ইকুইচেটিফলিয়া	৭৬০০০০০০	জুন-ডিচেম্বৰ	সতেজ, মিশ্ৰিত সৈতে ছাই	১২	৭০
৫	ভাৰতীয় লিলাক, নিম	আজাদিৰাচটা ইণ্ডিকা	১৭৫০- ১৭৫০ চন। ৪০০০ টকা	জুন-জুলাই	সতেজ, ডি-পালপিং আৰু বীজ সিঁচা	২ সপ্তাহ	৫০
৬	কদম	এছ'চেফালাছ কদম্বা	১৬ লাখ	জানুৱাৰী- ফেব্ৰুৱাৰী, অক্টোবৰ- নৱেম্বৰ	ৰাতিটোৰ ভিতৰতে পানী তিয়াই থোৱা	৬	৭৬
৭	মহাৰুখ, অৰ্দু	আইলাস্বাছ এক্সচেলছা	৯৫০০ টকা	এপ্ৰিল-মে'	পানী ত তিয়াই থোৱা ১২- ২৪ ঘণ্টা।	৬	৭০
৮	চেগুন	টেস্টনা গ্ৰেণ্ডিছ	২৫০০- ৩০০০ টকা	নৱেম্বৰ- জানুৱাৰী	বিকল্প তিয়াই ৰখা আৰু... শুকুৱাই লোৱা বাবে ৭-১০ দিন	২৪	৩০-৬০
৯	ভাৰতীয় চিৰিছ বগা	এলবিজিয়া লেবেক	৯২০০	নৱেম্বৰ- ফেব্ৰুৱাৰী	পানী তিয়াই থোৱা বাবে ২৪ ঘণ্টা	৪৮-৬০	৪০-৬০
১০	অঞ্জন	হাৰ্ডৱিকিয়া বিল্লতা	৩৯০০	এপ্ৰিল-মে'	সতেজ, নহয় উপচাৰ	১২	৬০-৮০
১১	গাম আৰা- বিক, বাবুল	বক নিলোটিকা	৭০০- ১১০০০	এপ্ৰিল-জুন	সতেজ, ৪০-৫০ নূন্যতম H ₂ SO ₄ সলফাৰিক অক্সিডেশ্বন	> ২৪	৮৮
১২	ক'লা ৱাটল	উঃ . মাহিয়াম		জানুৱাৰী- জুন	বীজ গৰম পানীত ২-৫ মিনিট তাৰ পিছত ঠাণ্ডা পানীত এদিন তিয়াই থওক	২৪	৬০-৮০
১৩	কৰচ গছ	পংগামিয়া পিনাটা	৮০০- ১৫০০ চন	মাৰ্চ-মে'	সতেজ, কোনো চিকিৎসা নাই	১২	৮০
১৪	অমিতা, ইমলি	অমিতা ইণ্ডিকা	১০০০- ১২০০	অক্টোবৰ- ডিচেম্বৰ	সতেজ, ১৫ নূন্যতম H ₂ SO ₄ সলফাৰিক অক্সিডেশ্বন	৩৬	>৬০
১৫	জামুক	চিজিয়াম কিওমিনি	১২০০	জুন-আগষ্ট	সতেজ, নহয় উপচাৰ	১	৫০

সূচী ২. প্রধান কৃষি বনানীকৰণ প্ৰজাতিৰ ৰোপণৰ মজুতৰ বংশবৃদ্ধি কৌশল আৰু পৰিমাণগত মানদণ্ড.

ক্র'মিক নং.	সাধাৰণ নাম	বৈজ্ঞানিক নাম	সময়কাল ডিভৰত নাৰ্চাৰী	বয়স (মাহ)	উচ্চতা (চে.মি.)	কলাৰ ব্যাস (চে. মি.)	উঁচাল প্ৰকাৰ*
১	পপলাৰ	পপুলাছ ডেল্ট'ইডছ	জানুৱাৰী/ ফেব্ৰুৱাৰী খ লৈ	১২	৩০০- ৪০০ টকা	৩-৪	সমগ্ৰ প্ৰতিস্থাপন
২	ইউকেলিপ্টাছ, ছাফেদা	ইউকেলিপ্টাছ (অন্য প্ৰজাতি আৰু হাইব্ৰিড)	গোটেই বছৰটো (নিয়ন্ত্ৰিত হৈ আছে পৰিস্থিতি)	৩	৩০	০.৩-০.৫	ক্ল'নেল
৩	ইউকেলিপ্টাছ, ছাফেদা,	ইউকেলিপ্টাছ টেৰেটিকৰ্নিছ	ফেব্ৰুৱাৰী-আগষ্ট	৫	৪০	০.৩-০.৫	পুলি
৪	ঘোঁৰা নিম,	মেলিয়া কম্পজিতা	ফেব্ৰুৱাৰী- আগষ্ট	৮	৫০-৬০	০.৫-০.৬	পুলি
৫	ঘোঁৰা নিম	এম. আজেডাৰাচ	ফেব্ৰুৱাৰী- আগষ্ট	৮	৫০-৬০	০.৫-০.৬	পুলি
৬	মালাবাৰ নিম	এম. ডুবিয়া	ফেব্ৰুৱাৰী- আগষ্ট	৮	৫০-৬০	০.৫-০.৬	পুলি
৭	বাবুল	লিউকেনা লিউকোচেফালা	ফেব্ৰুৱাৰী-জুলাই	৫-৬	৪০-৫০	০.৪-০.৫	পুলি
৮	এলডাৰ, উটিছ, কোশ	আলনাছ নেপালেল্লিছ	জানুৱাৰী- ফেব্ৰুৱাৰী	১৩	৪০-৫০	০.৪-০.৫	পুলি
৯	কেজুআৰিনা	কাছুয়াৰিনা ইকুইচেটিফলিয়া	ডিচেম্বৰ-মে'	৫-৬	৪০-৫০	০.৩-০.৪	ক্ল'নেল
১০	ভাৰতীয় গোলাপ কাঠ, শিশাম	ডালবাৰ্গিয়া চিচ	ফেব্ৰুৱাৰী-জুলাই	৪-৫	৪০	০.৫-০.৬	পুলি/ ক্ল'নেল
১১	শিৰিষ	ৰবিনিয়া ছুড'একেচিয়া	মাৰ্চ-ডিচেম্বৰ	৯-১০	০.৫-০.৮	০.৫-০.৭	পুলি/ গ্ৰাফ্ট
১২	বগা উইলো	চেলিক্স আলবা	জানুৱাৰী-ডিচেম্বৰ	১২	৮০-১২০	০.৬-০.৮	ক্ল'নেল
১৩	এলম	উলমাছ ভিলোছা	মাৰ্চ-ফেব্ৰুৱাৰী	১২	৫০-৬০	০.৪-০.৫	পুলি
১৪	ভাৰতীয় লিলাক, নিম	আজাদিৰাচটা ইণ্ডিকা	জুন-ফেব্ৰুৱাৰী	৭-৮	৩০-৪০	০.৩-০.৪	পুলি
১৫	বেল	গ্ৰেভিয়া অপতিভা	মাৰ্চ-জুন	১৫	৬০-৮০	০.৪-০.৫	পুলি
১৬	খেজুৰ	প্ৰ'ছ'পিছ চিনেবাৰিয়া	জুলাই-জুন	১২	৩০-৪০	০.৩-০.৪	পুলি/ গ্ৰাফ্ট
১৭	কদম	এম্ব'চেফালাছ কদম্বা	ফেব্ৰুৱাৰী-জুলাই	৪-৫	৩৫-৫০	০.৪-০.৬	পুলি
১৮	পমা	টুনা চিলিয়াটা	জুন-ফেব্ৰুৱাৰী	৭-৮	৩০-৪০	০.৫-০.৬	পুলি

ক্র'মিক নং.	সাধাৰণ নাম	বৈজ্ঞানিক নাম	সময়কাল ডিতৰত নাৰ্চাৰী	বয়স (মাহ)	উচ্চতা (চে.মি.)	কলাব ব্যাৰ (চে. মি.)	উঁৰাল প্ৰকাৰ*
১৯	নুনী	মৰুছ আলবা	জানুৱাৰী-জুলাই	৬	০.৭-০.৮	০.৫-০.৭	ব্ল'নেল/ কাটি থকা
২০	চন্দন	ছাণ্টালুম এলবাম	জুন-ফেব্ৰুৱাৰী/ ফেব্ৰুৱাৰী-আগষ্ট	৭-৮	৩০	০.৩-০.৫	পুলি
২১	জেতুকা	ল'ছনিয়া ইনাৰমিচ	মাৰ্চ-জুলাই	৪	৩০	০.২-০.৩	বীজৰ গুটি
২২	ঘোঁৰা নিম	আইলাস্বাছ এন্ডচেলছা	ডিচেম্বৰ-জুলাই	৬	৪০	০.৪-০.৫	পুলি
২৩	মেহগনি	ছুইটেনিয়া মহগনী	ডিচেম্বৰ-জুলাই	৬-৮	৪০	০.৪-০.৫	পুলি
২৪	মহুৱা	মধুকা ইণ্ডিকা	জুলাই-জানুৱাৰী	৬-৭	৩০	০.৩-০.৪	পুলি
২৫	পিলু	ছালভাডোৰা অলিঅ'ইডছ	জুলাই-মে'	১০- ১২	২০-৩০	০.৩-০.৪	পুলি
২৬	অৰ্জুন	টাৰ্মিনেলিয়া অৰ্জুন	জুন-এপ্ৰিল	১০	৩০-৪০	০.৩-০.৪	পুলি
২৭	বেডা বাদাম গছ, বেহেদা	টাৰ্মিনেলিয়া বেলিৰিকা	মাৰ্চ-জুলাই	৩-৪	২০-৩০	০.৫	পুলি
২৮	শিলিখা	টাৰ্মিনেলিয়া চেবুলা	জুন-মে'	১২	৪০	০.৪	পুলি
২৯	চেগুন	বম্বক্স চেইবা	জুন-মে'	১২	৫০	০.৪	পুলি
৩০	চেগুন	টেস্টনা গ্ৰেণ্ডিছ	জানুৱাৰী-আগষ্ট	৬-৭	৩০-৪০	০.৫	ষ্টাম্প ৰোপণ কৰা
৩১	বগা চেগুন,	গ্মেলিনা আৰবিয়া	জানুৱাৰী-আগষ্ট	৬-৭	৪০-৬০	০.৫	পুলি
৩২	গোলপীয়া দেৱদাৰু	এক'কাৰ্পাছ ফাকচিনি-ফলিয়াচ	মে'-ফেব্ৰুৱাৰী	৮	৪০	০.৩	পুলি
৩৩	কৃষ্ণচূড়া	এলবিজিয়া লেবেক	জানুৱাৰী-জুন	৪-৫	৩৫	০.৩-০.৫	পুলি
৩৪	শিৰিষ	এলবিজিয়া চিনেনচিছ	জানুৱাৰী-জুন	৪-৫	৩৫	০.৩-০.৫	পুলি
৩৫	কৰৈ	এলবিজিয়া প্ৰচেৰা	জানুৱাৰী-জুন	৪-৫	৩৫	০.৩-০.৫	পুলি
৩৬	অঞ্জন	হাৰ্ডৱিকিয়া বিন্নতা	মে'-জুন	১২	৪০-৫০	০.৪-০.৬	পুলি
৩৭	শুম আৰবী, বাবুল	বক নিলোটিকা	জানুৱাৰী-জুন	৪-৫	৩০-৪০	০.৩-০.৪	পুলি
৩৮	খাইৰ	উঃ. কেতচো	জানুৱাৰী-জুন	৪-৫	৩০-৪০	০.৩-০.৪	পুলি
৩৯	মেংগিয়াম, ক'লা ৰাতল	উঃ. মাহিয়াম	জানুৱাৰী-জুন	৪-৫	৩০-৪০	০.৩-০.৪	পুলি
৪০	ইয়াৰপড ৱাটল, বক	উঃ. অৰিকুলিফৰ্মিছ	জানুৱাৰী-জুন	৪-৫	৩০-৪০	০.৩-০.৪	পুলি

ক্র'মিক নং.	সাধাৰণ নাম	বৈজ্ঞানিক নাম	সময়কাল নাৰ্চাৰী	ভিতৰত বয়স (মাহ)	উচ্চতা (চে.মি.)	কলাব ব্যাৰ (চে. মি.)	উঁৰাল প্ৰকাৰ*
৪১	আমলখী	ফিলাস্বাছ এমবেলিকা	ফেব্ৰুৱাৰী-এপ্ৰিল (বীজ বীজ সিঁচা ফেব্ৰুৱাৰী)	৪-৫	৩০-৪০	০.৫	গ্ৰাফ্ট কৰা হৈছে
৪২	অমিতা, ইমলি	অমিতা ইণ্ডিকা	মাৰ্চ-জুলাই	৩-৪	৩০-৪০	০.৮-১.২	পুলি
৪৩	জামুক	চিজিয়াম কিওমিনি	বীজ সিঁচা বীজ : জুন-জুলাই	১২- ১৮	৩০-৪০	০.৮-১.২	পুলি
৪৪	নাৰিকল	কোকোছ নুচিফেৰা	ফেব্ৰুৱাৰী-আগষ্ট	৮-১২	৫০-৭৫	০.৫-০.৮	পুলি
৪৫	বেল	এগল মাৰমেলচ	জুন-জুলাই	১২	৩০-৪০	০.৫-০.৮	পুলি
৪৬	বগৰী	জিজিফাছ জুজুবে	মাৰ্চ-এপ্ৰিল বীজ সিঁচা জুন-ছেপ্টেম্বৰ বাডিং	৮-১৫	৩০-৪০	০.৮-১.২	গ্ৰাফ্ট কৰা হৈছে
৪৭	বাঁহ	বাম্বুছা এচপিপি	জানুৱাৰী-জুন	৬	৬০-৮০	০.২-০.৪	পুলি/ ক্ল'নেল

* পুলিৰ সামগ্ৰী হ'ব পাৰে শিপাত উত্থাপিত প্ৰশিক্ষক অথবা পলথিনি বগে ভৰেয়িবেলৰ আকাৰ।

স্বীকৃতি

স্বীকৃতি

উদ্ধৃতি চিফৰ-আইচিআৰএফ-কাফ্ৰি ২০২৪. ভাল নাৰ্চাৰী ব্যৱস্থাপনাৰ জৰিয়তে গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰী: কৃষি বনানীকৰণৰ সফল পৰিৱেশ আৰু অৰ্থনৈতিক পৰিৱেশ তন্ত্ৰৰ মূল চাবিকাঠি। ভাৰত.

কপিৰাইট © ২০২৪, চিফ'ৰ-আইচিআৰএএফ আৰু কেএফআৰআই

এই নথিখন আমেৰিকাৰ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় উন্নয়ন সংস্থা (ইউ এছ এ আই ডি) আৰু ভাৰত চৰকাৰৰ পৰিৱেশ, বন আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন মন্ত্ৰালয় (এম ও ই এফ চি চি) ৰ সহযোগত কাফ্ৰি-আইচিআৰএএফ য়ে ৰূপায়ণ কৰা ভাৰতত অৰণ্যৰ বাহিৰৰ বনানীকৰণ (TOFI) কাৰ্যসূচীৰ অংশ .

অৱদানকাৰীসকল

জাভেদ ৰিজৱী, শিৱ কে ধ্যানী, অয়্যান্দৰ অৰুণাচলম (আইচিআৰ-কাফ্ৰি), ৰবি প্ৰভু, মনোজ দবাছ, লাৰ্ছ গ্ৰাউডাল, ৰমনি জামনাদাস, লাৰ্ছ শ্বমিটফ , ইয়ান ড'ছন, ৰাজু ছুদ, তনুশ্ৰী শৰ্মা, ৰনি এম ৰয়, ববিতা বহৰা, সাক্ষী গৌৰ

ডিজাইন আৰু ইলাষ্ট্ৰেচন ক্ৰেডিট

মাদ্ৰে ডিজাইনিং

তথ্যসূত্ৰসমূহ

CAFRI-ICRAF. ২০১৯ চনত কৃষি বনানীকৰণ প্ৰজাতিৰ গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰী উৎপাদনৰ নিৰ্দেশনা। আইচিএআৰ-কেন্দ্ৰীয় কৃষি বন গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠান (চিএএফআৰআই), ঝাল্মী, আৰু দক্ষিণ এছিয়া আঞ্চলিক বিশ্ব কৃষি বনানীকৰণ কাৰ্যসূচী (আইচিআৰএএফ), নতুন দিল্লীৰ যৌথভাৱে প্ৰকাশ কৰা। আইচিএআৰ-কাফ্ৰি। ২০২০ চনত কৃষি বনানীকৰণ নাৰ্চাৰীৰ বাবে স্বীকৃতি প্ৰট'কল। আইচিএআৰ-কেন্দ্ৰীয় কৃষি বন গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠান, ঝাল্মী

অস্বীকাৰ: এই নথিখন সম্ভৱ হৈছে আমেৰিকাৰ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় উন্নয়ন সংস্থা (USAID)ৰ জৰিয়তে আমেৰিকাৰ জনসাধাৰণৰ সহায়ত। এই নথিখনৰ বিষয়বস্তু চিফ'ৰ-আইচিআৰএএফৰ একমাত্ৰ দায়িত্ব আৰু ই ইউএছএআইডি বা আমেৰিকা চৰকাৰৰ মতামত প্ৰতিফলিত কৰাটো বাধ্যতামূলক নহয়

চিফ'ৰ-আইচিআৰএফ

আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বন গৱেষণা কেন্দ্ৰ (চিআইএফঅ'আৰ) আৰু বিশ্ব কৃষি বনানীকৰণে (আইচিআৰএএফ) অধিক সমতাপূৰ্ণ পৃথিৱীৰ কল্পনা কৰিছে য'ত শুকান ভূমিৰ পৰা আৰম্ভ কৰি আৰ্দ্ৰ ক্ৰান্তীয় অঞ্চললৈকে সকলো ডু-প্ৰকৃতিৰ গছ-গছনিয়ে সকলোৰে বাবে পৰিৱেশ আৰু মংগল বৃদ্ধি কৰিব। চিআইএফঅ'আৰ আৰু আইচিআৰএএফ হৈছে চিজিআইএআৰ গৱেষণা কেন্দ্ৰ। cifor-icraf.org

TOFI কাৰ্যসূচীৰ বিষয়ে অধিক তথ্যৰ বাবে, চাওক: www.cifor-icraf.org/tofi

কাফ্ৰি

কেন্দ্ৰীয় কৃষি বন গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠান হৈছে ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা পৰিষদৰ (আইচিএআৰ) বহু বিষয়ক প্ৰিমিয়াৰ গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠান যিয়ে একেটা কৃষিভূমিত গছ-গছনি, শস্য আৰু পশুধনক একত্ৰিত কৰাৰ ওপৰত মুখ্য গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। CAFRI এ কৃষি বনানীকৰণৰ ওপৰত সৰ্বভাৰতীয় সমন্বিত গৱেষণা প্ৰকল্প (AICRP)ৰ সমন্বয় কৰে যাৰ ৩৭টা কেন্দ্ৰৰ নেটৱৰ্ক আছে যিয়ে দেশৰ বিভিন্ন কৃষি পৰিৱেশ অঞ্চল

<https://cafri.icar.gov.in>

টফ (ভাৰতত অৰণ্যৰ বাহিৰৰ গছৰ) তথ্য কেন্দ্ৰ

গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰীৰ উৎসৰ বিষয়ে অধিক তথ্যৰ বাবে
আৰু বিভিন্ন কৃষি বনানীকৰণ প্ৰজাতিৰ বিষয়ে অন্যান্য বিৱৰণ,
যোগাযোগ কৰক টফ তথ্য কেন্দ্ৰত

১৮০০-৫৬৯-২২২২

(টোল ফ্ৰী)

*ভাৰতত অৰণ্যৰ বাহিৰৰ বনানীকৰণৰ কাৰ্যসূচীৰ তত্ত্বাৱধানত স্থাপন
এটা যৌথ পদক্ষেপ আমেৰিকাৰ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় উন্নয়ন সংস্থা আৰু
পৰিৱেশ মন্ত্ৰালয়, বন আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন, ভাৰত চৰকাৰ

